

Tuomion täytäntöönpanomenettelyt - Belgia

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä täytäntöönpano siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tarkoittaa?
- 2 Mille viranomaisille täytäntöönpanoa koskeva toimivalta kuuluu?
- 3 Millä edellytyksillä päätös täytäntöönpanosta voidaan antaa?
 - 3.1 Menettely
 - 3.2 Tärkeimmät edellytykset
- 4 Täytäntöönpanotoimien tarkoitus ja luonne
 - 4.1 Minkä tyyppinen varallisuus voi olla täytäntöönpanon kohteena?
 - 4.2 Mitä vaikutuksia täytäntöönpanotoimilla on?
 - 4.3 Mikä on täytäntöönpanotoimien voimassaoloaika?
- 5 Voiko täytäntöönpanopäätökseen hakea muutosta?
- 6 Sovelletaanko täytäntöönpanoon mitään rajoituksia, esimerkiksi velallisen suojaa koskevien sääntöjen tai määräaikojen perusteella?



1 Mitä täytäntöönpano siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tarkoittaa?

Jos velallinen ei täytä vapaaehtoisesti tuomioon sisältyvää veloitetta, velkoja voi hakea veloitteen täytäntöönpanoa tuomioistuimessa. Tätä kutsutaan pakkotäytäntöönpanoksi. Se edellyttää täytäntöönpanokelpoista asiakirjaa (oikeudenkäyntilain (*Code judiciaire / Gerechtelijk Wetboek*) 1386 §), koska pakkotäytäntöönpano merkitsee puuttumista velallisen henkilökohtaisiin oikeuksiin. Tällainen asiakirja on yleensä tuomio tai notaarin vahvistama asiakirja. Velallisen yksityiselämän suojan vuoksi täytäntöönpano ei ole mahdollista tiettyinä ajankohtina (oikeudenkäyntilain 1387 §). Täytäntöönpanosta huolehtii ulosottomies.

Pakkotäytäntöönpanoon ryhdytään yleensä rahasaatavien perimiseksi, mutta sillä voidaan myös varmistaa tietyn teon suorittaminen tai suorittamatta jättäminen.

Toinen tärkeä väline on uhkasakko (oikeudenkäyntilain 1385 a §). Sillä painostetaan tuomittua henkilöä täyttämään tuomiossa määrätty velvoite. Uhkasakkoa ei voida kuitenkaan asettaa silloin, kun henkilö on määrätty maksamaan tietty rahasumma tai suorittamaan työsopimuksen mukainen velvoite tai kun maksun määrääminen olisi ihmisarvon vastaista. Uhkasakko pannaan täytäntöön sen asiakirjan perusteella, johon maksu pohjautuu, eikä muita asiakirjoja siksi edellytetä.

Kun henkilö on veloitettu maksamaan tietty rahasumma, vaateen täytäntöönpano kohdistetaan velallisen varallisuuteen. Tätä kutsutaan ulosmittaukseksi. Ulosmittauksessa tehdään ero sen kohteena olevan omaisuuden (irtain tai kiinteä omaisuus) ja ulosmittaustavan (hukkaamiskielto ja tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettava ulosmittaus) välillä. Hukkaamiskieltoa käytetään kiireellisissä tapauksissa omaisuuden saattamiseksi tuomioistuimen valvontaan: tilanne rauhoitetaan tällä tavoin myöhemmän täytäntöönpanon turvaamiseksi. Velallinen ei voi enää määrätä kyseisestä omaisuudesta, eikä hän saa myydä sitä eikä luovuttaa pois. Kun velallisen omaisuus ulosmitataan tuomion täytäntöön panemiseksi, se myydään ja saatu tuotto annetaan velkojalle. Velkojalla ei ole oikeutta ulosmitattuun omaisuuteen, vaan ainoastaan omaisuuden myyntituottoon.

Lisäksi on olemassa saatavan ulosmittausmääräys (ks. jäljempänä), joka perustuu oikeudenkäyntilain 1445 §:än ja sitä seuraaviin pykäliin.

Tavanomaisen hukkaamiskiellon sekä irtaimen ja kiinteän omaisuuden realisoimiseksi suoritettavan ulosmittauksen lisäksi on olemassa myös erityissäännöksiä alusten ulosmittaamisesta (oikeudenkäyntilain 1467–1480 § ja 1545–1559 §), takavarikosta (oikeudenkäyntilain 1461 §), takavarikon kumoamisesta (oikeudenkäyntilain 1462–1466 §) sekä ennen sadonkorjuuta tapahtuvasta hedelmien ja viljan ulosmittaamisesta (oikeudenkäyntilain 1529–1538 §). Tässä asiakirjassa käsitellään jatkossa vain tavanomaista ulosmittausta.

2 Mille viranomaisille täytäntöönpanoa koskeva toimivalta kuuluu?

Toimivalta kuuluu ulosottomiehille ja ulosmittausasioita käsitteleville tuomareille. Tuomareilla on toimivalta ratkaista täytäntöönpanoon liittyviä riita-asioita.

3 Millä edellytyksillä päätös täytäntöönpanosta voidaan antaa?

3.1 Menettely

3.1.1. Hukkaamiskielto

Hukkaamiskielto edellyttää yleensä ulosmittausasioita käsittelevän tuomarin lupaa, ja sitä käytetään kiireellisissä tapauksissa (oikeudenkäyntilain 1413 §). Lupaa haetaan yksipuolisesti (*ex parte*, oikeudenkäyntilain 1417 §). Samalla hakemuksella ei voida pyytää yhtä aikaa irtaimen ja kiinteän omaisuuden ulosmittausta. Kiinteän omaisuuden ulosmittauksessa vaaditaan joka tapauksessa aina erillinen hakemus.

Ulosmittausasioita käsittelevän tuomarin on tehtävä päätös viimeistään kahdeksan päivän kuluessa hakemuksen jättämisestä (oikeudenkäyntilain 1418 §). Tuomari voi hylätä hakemuksen tai myöntää luvan joko kokonaan tai osittain. Tuomarin päätös on annettava tiedoksi velalliselle. Päätös toimitetaan ulosottomiehelle, joka ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin ja antaa sen tiedoksi.

Tästä säännöstä on yksi tärkeä poikkeus, jossa ulosmittausasioita käsittelevän tuomarin lupaa ei tarvita: jokaiseen tuomioon sisältyy lupa määrätä annettuun tuomioon liittyvä hukkaamiskielto (oikeudenkäyntilain 1414 §). Myös tällöin kyseessä on oltava kiireellinen tapaus. Tuomio on annettava ulosottomiehelle, joka hoitaa tarvittavat toimenpiteet ja ulosmittaa omaisuuden.

Hukkaamiskielto voidaan muuttaa tuomion täytäntöön panemiseksi toteutettavaksi ulosmittaukseksi (oikeudenkäyntilain 1489–1493 §).

3.1.2. Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettava ulosmittaus

A. Yleistä

Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettavaan ulosmittaukseen voidaan ryhtyä vain täytäntöönpanokelpoisen asiakirjan perusteella (oikeudenkäyntilain 1494 §). Tuomiot ja notaarin vahvistamat asiakirjat voidaan panna täytäntöön ainoastaan sellaisen oikeaksi todistetun asiakirjan tai alkuperäisen asiakirjan nojalla, johon on liitetty kuninkaan asetuksella vahvistettu täytäntöönpanomääräys.

Tuomio annetaan tiedoksi vastaajalle ennen täytäntöönpanoa (oikeudenkäyntilain 1495 §). Jos täytäntöönpanokelpoinen asiakirja on tuomio, se on joka tapauksessa annettava velalliselle etukäteen tiedoksi. Jos täytäntöönpanokelpoinen asiakirja on sen sijaan notaarin vahvistama asiakirja, tietoa ei tarvitse välttämättä antaa etukäteen, koska velallinen on jo tietoinen kyseisestä asiakirjasta. Tuomion tiedoksiannosta alkavat kulua myös muutoksenhakuajat, jotka lykkäävät tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettavaa ulosmittausta silloin, kun osapuoli on tuomittu rahasaatavan maksamiseen. Lykkäävä vaikutus ei kuitenkaan koske hukkaamiskieltoa. Tavanomaisten muutoksenhakuaineiden käyttö ei kuitenkaan lykkää väliaikaista täytäntöönpanoa (tuomiota, joka on väliaikaisesti täytäntöönpanokelpoinen).

Omaisuuden pakkomyynnin toisena vaiheena on maksamismääräyksen antaminen (oikeudenkäyntilain 1499 §).

Maksamismääräys on ensimmäinen täytäntöönpanotoimi ja viimeinen varoitus velalliselle, joka tässä vaiheessa voi vielä välttää ulosmittauksen. Maksamismääräyksen antamisesta alkaa odotusaika, joka on irtaimen omaisuuden ulosmittauksessa yksi päivä (oikeudenkäyntilain 1499 §) ja kiinteän omaisuuden ulosmittauksessa 15 päivää (oikeudenkäyntilain 1566 §). Maksamismääräys on annettava tiedoksi velalliselle, ja se sisältää ilmoituksen suorituksen laiminlyönnistä ja maksuvaatimuksen.

Pakkotäytäntöönpanolla voidaan periä ainoastaan maksamismääräyksessä ilmoitetut rahamäärät.

Odotusajan jälkeen omaisuus voidaan ulosmitata. Täytäntöönpano tapahtuu toimivaltaisena viranomaisena olevan ulosottomiehen määräyksellä. Ulosottomiehen katsotaan toimivan velkojan asiamiehenä, ja hän hoitaa lakisäätteisiä tehtäviään tuomioistuimen valvonnassa. Hän on sopimusperusteisessa vastuussa velkojaan nähden ja sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa kolmansiin osapuoliin nähden (lainsäädännön nojalla ja yleisen huolellisuusvelvoitteen loukkaamisen perusteella).

Ulosottomies lähettää ulosmittausilmoituksen kolmen työpäivän kuluessa keskusrekisteriin, johon kootaan ulosmittauksista, velan siirtämisestä, kollektiivisista velkajärjestelyistä ja protesteista annettavat ilmoitukset (*Fichier central des avis de saisie, de délégation, de cession, de règlement collectif de dettes et de protêt / Centraal Bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregeling en van protest*) (oikeudenkäyntilain 1390 §:n 1 momentti). Ilmoitus on toimitettava sekä irtaimen että kiinteän omaisuuden ulosmittauksesta. Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettavaa ulosmittausta tai tuoton jakoa ei voida suorittaa ennen kuin ulosmittausilmoitukset on tarkistettu keskusrekisterissä (oikeudenkäyntilain 1391 §:n 2 momentti). Tämä sääntö otettiin käyttöön turhien ulosmittausten ehkäisemiseksi ja ulosmittausten kollektiivisen ulottuvuuden vahvistamiseksi.

B. Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettava ulosmittaus: irtain omaisuus

Ennen tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettavaa irtaimen omaisuuden ulosmittausta on annettava maksamismääräys, jota velallinen voi vastustaa. Ulosmittaus suoritetaan ulosottomiehen määräyksellä, ja se on ensisijaisesti turvaamistoimi: omaisuutta ei siirretä pois, eikä omistajan- tai haltijanvaihdosta tapahdu. Omaisuutta voidaan ulosmitata myös muualla kuin velallisen kotona, esimerkiksi kolmannen osapuolen tiloissa.

Irtaimen omaisuuden ulosmittausta ei ole rajoitettu yhteen ainoaan menettelyyn, mutta uuden ulosmittauksen kohdistaminen samaan omaisuuteen on käytännössä hyödytöntä menettelystä aiheutuvien kulujen vuoksi. Ulosmittausta hakeneen velkojan lisäksi velallisen omaisuuden myyntituotosta saavat suhteellisen osansa myös muut velkojat (oikeudenkäyntilain 1627 § ja sitä seuraavat pykälät).

Ulosmittauksesta laaditaan virallinen pöytäkirja. Ulosmitattu omaisuus myydään aikaisintaan yhden kuukauden kuluttua kyseisen pöytäkirjan tiedoksiannosta. Näin velalliselle annetaan viimeinen mahdollisuus estää myynti. Ulosmitatun omaisuuden myynnistä on ilmoitettava julkisesti julisteilla ja sanomalehti-ilmoituksilla. Myynti järjestetään huutokauppatilassa tai julkisessa myyntipaikassa, jollei sitä ole vaadittu järjestettäväksi muussa tarkoitukseen paremmin sopivassa paikassa. Myynnin suorittaa ulosottomies, joka laatii siitä virallisen pöytäkirjan ja kerää myynnin tuoton. Ulosottomies jakaa tuoton velkojien kesken suhteessa näiden saataviin 15 päivän kuluessa (oikeudenkäyntilain 1627 § ja sitä seuraavat pykälät). Jako saadaan suoritetuksi yleensä sovinnollisesti, mutta jos tämä ei onnistu, asia saatetaan ulosmittausasioita käsittelevän tuomarin ratkaistavaksi.

C. Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettava ulosmittaus: kiinteä omaisuus (oikeudenkäyntilain 1560–1626 §)

Täytäntöönpano aloitetaan maksamismääräyksen tiedoksiannolla.

Ulosmittaus toimitetaan sen jälkeen aikaisintaan 15 päivän ja viimeistään kuuden kuukauden kuluttua. Jos näitä määräaikoja ei noudateta, maksamismääräys raukeaa. Ulosmittausmääräys on kirjattava tämän jälkeen kiinnitysrekisteriin 15 päivän kuluessa ja annettava tiedoksi kuuden kuukauden kuluessa. Kun enintään kuusi kuukautta voimassa oleva määräys on merkitty kiinnitysrekisteriin, velallinen ei voi enää määrätä omaisuudesta. Jos määräystä ei merkitä rekisteriin, ulosmittaus on pätemätön. Toisin kuin irtaimen omaisuuden ulosmittauksissa kiinteään omaisuuteen sovelletaan yhden ulosmittauksen periaatetta (ulosmitattua omaisuutta ei voida ulosmitata uudelleen).

Viimeisenä toimenpiteenä ulosmittausasioita käsittelevälle tuomarille toimitetaan hakemus notaarin nimeämiseksi omaisuuden myyntiä ja velkojien osuuksien jakamista varten. Velallinen voi toimittaa kyseiselle tuomarille ilmoituksen, jossa hän vastustaa nimetyn notaarin toimia. Yksityiskohtaiset omaisuuden myyntiä koskevat säännöt on vahvistettu selkeästi lainsäädännössä (ks. oikeudenkäyntilain 1582 § ja sitä seuraavat pykälät). Myynti tapahtuu yleensä julkisesti, mutta se voidaan toimittaa myös yksityisesti tuomarin ehdotuksesta tai ulosmittausta hakeneen velkojan pyynnöstä. Myynnistä saatu tuotto jaetaan tämän jälkeen velkojien kesken sovitun etusijajärjestyksen mukaisesti (ks. oikeudenkäyntilain 1639–1654 §). Jako-osuuksia koskevat riidat ratkaisee ulosmittausasioita käsittelevä tuomari.

3.1.3. Saatavan ulosmittaus

Saatavan ulosmittaus kohdistuu saatavaan, joka velallisella on kolmannelta osapuolelta (esimerkiksi palkan ulosmittaus velallisen työnantajalta). Kyseinen kolmas osapuoli on näin ollen ulosmittausta hakevan velkojan toissijainen velallinen. Tällaisen saatavan ulosmittaus (*beslag onder derden*) on eri asia kuin kolmannen osapuolen hallussa olevan velallisen omaisuuden ulosmittaus (*beslag bij derden*).

Ulosmittauksen perusteena on velkojan saatava ulosmittausvelalliselta. Ulosmitattava saatava on velallisen saatava kolmannelta osapuolelta / toissijaiselta velalliselta.

Yksityiskohtaiset säännöt saatavan ulosmittauksesta löytyvät oikeudenkäyntilain 1445–1460 §:stä (hukkaamiskielto) ja oikeudenkäyntilain 1539–1544 §:stä (tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettava ulosmittaus).

3.1.4. Kustannukset

Ulosmittauksessa on otettava huomioon tuomioistuinkulujen lisäksi ulosottomiehen kulut, joista säädetään ulosottomiehen toimenpiteistä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa perittävistä kuluista ja tietyistä lisämaksuista 30. marraskuuta 1976 annetussa kuninkaan asetuksessa (*Arrêté royal du 30 novembre 1976 fixant le tarif des actes accomplis par les huissiers de justice en matière civile et commerciale ainsi que celui de certaines allocations / Koninklijk Besluit van 30 november 1976 tot vaststelling van het tarief voor akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijke en handelszaken en van het tarief van sommige toelagen*) (ks. liittovaltion oikeusministeriö (*Service public fédérale Justice / Federale Overheidsdienst Justitie*)).

3.2 Tärkeimmät edellytykset

A. Hukkaamiskielto

Tietyntyypin vaateen omaava velkoja voi hakea hukkaamiskieltoa riippumatta ulosmitattavan omaisuuden arvosta ja vaateen suuruudesta (ks. oikeudenkäyntilain 1413 §).

Hukkaamiskiellon ensimmäisenä edellytyksenä on toimenpiteen kiireellisyys: velallisen maksukyvyyn on oltava uhattuna siten, että mahdollisuus myydä omaisuus myöhemmin on vaarantunut. Tämän edellytyksen täyttymisen ratkaisee tuomioistuin objektiivisten perusteiden pohjalta. Tapauksen on oltava kiireellinen ulosmittausajankohdan lisäksi myös arvioitaessa ulosmittausmenettelyn jatkamista. Tästä vaatimuksesta on muutama poikkeus: ulosmittaus väärennystapauksessa, vekseliin perustuvan saatavan ulosmittaus ja ulkomailla annetun tuomion täytäntöönpano.

Toiseksi hukkaamiskieltoa hakevalla velkojalla on oltava saatava. Saatavan on myös täytettävä tietyt edellytykset (oikeudenkäyntilain 1415 §): sen on oltava selvä (ei ehdollinen), erääntynyt (koskee myös velan suorittamisesta annettavia vakuuksia) ja rahassa määriteltä (summa on määriteltä tai se voidaan määritellä). Saatavan tyyppi ja määrä ovat toisaalta epäolennaisia seikkoja. Edellytysten täyttymisen ratkaisee ulosmittausasioita käsittelevä tuomari, mutta asian myöhemmin käsittelevä tuomioistuin ei ole sidottu kyseiseen ratkaisuun.

Kolmanneksi hukkaamiskieltoa hakevalla velkojalla on oltava siihen oikeus. Hukkaamiskiellossa on kyse omaisuuden valvonnasta (ei sen käytöstä), ja toimenpidettä voi tarvittaessa hakea myös laillinen edustaja.

Toimenpiteeseen on saatava lupa ulosmittausasioita käsittelevältä tuomarilta, ellei tuomiota ole jo annettu (ks. edellä). Lupaa ei kuitenkaan tarvita turvaamistoimenpiteenä suoritettavaa saatavan ulosmittausta tai takavarikkoa varten tai sellaisia saatavia varten, joista on jo annettu tuomio (oikeudenkäyntilain 1414 §: kaikki tuomiot ovat täytäntöönpanokelpoisia asiakirjoja). Myös notaarin vahvistamat asiakirjat ovat täytäntöönpanokelpoisia asiakirjoja.

B. Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettava ulosmittaus

Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettavaa ulosmittausta varten vaaditaan myös täytäntöönpanokelpoinen asiakirja (oikeudenkäyntilain 1494 §). Tämä voi olla esimerkiksi tuomioistuimen antama ratkaisu, virallinen asiakirja, veroviranomaisten antama täytäntöönpanomääräys tai ulkomailla annettu tuomio, johon on liitetty täytäntöönpanomääräys.

Saatavan on perustuttava asiakirjaan, joka täyttää tietyt edellytykset. Samoin kuin hukkaamiskiellossa, saatavan on oltava selvä, rahassa määriteltä ja erääntynyt. Oikeudenkäyntilain 1494 §:n 2 momentissa säädetään, että erissä suoritettavan tulon ulosmittaus koskee myös myöhemmin erääntyviä tuloeria.

Asiakirjan on myös oltava voimassa. Jos ulosmittausta hakeva kantaja ei ole enää velkojan asemassa tai jos saatava on lakannut kokonaan tai osittain (sitä koskevan aikarajoituksen, maksun tai muun seikan vuoksi), asiakirja ei ole ulosmittausasioita käsittelevän tuomarin mukaan voimassa.

4 Täytäntöönpanotoimien tarkoitus ja luonne

4.1 Minkä tyyppinen varallisuus voi olla täytäntöönpanon kohteena?

A. Yleistä

Ainoastaan velallisen omistama irtain tai kiinteä omaisuus voidaan ulosmitata. Kolmannelle osapuolelle kuuluvia esineitä ei voida ulosmitata, vaikka onkin epäoleellista, kenen hallussa velallisen omaisuus on kyseisenä ajankohtana. Kolmannen osapuolen tiloissa olevat esineet voidaan näin ollen ulosmitata, mutta se edellyttää tuomioistuimen lupaa (oikeudenkäyntilain 1503 §).

Velkoja voi yleensä periä saatavan vain siitä omaisuudesta, joka velallisella kulloinkin on. Velallisella aiemmin ollutta omaisuutta voidaan ulosmitata ainoastaan silloin, kun hän saattaa epärehellisesti itsensä maksukyvyttömäksi. Tulevaisuudessa saatavien varojen ulosmittaus ei ole pääsääntöisesti mahdollista lukuun ottamatta vastaisuudessa syntyviä vaateita.

Ulosmitatun omaisuuden tuotto jää yleensä velalliselle hukkaamiskielto tapauksissa. Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettavassa ulosmittauksessa kohteena on kuitenkin myös omaisuuden tuotto, joten se siirtyy ulosmittausvelkojalle.

Myös jakamaton kiinteistö voidaan ulosmitata, mutta omaisuuden pakkomyynti voidaan toteuttaa vasta kiinteistön jaon jälkeen (ks. esimerkiksi oikeudenkäyntilain 1561 §). Aviopuolisoihin sovelletaan erityissäännöksiä.

B. Ulosmitattava omaisuus

Omaisuuden on oltava ulosmittauskelpoista, sillä tietyt esineitä ei voida ulosmitata. Kun esineitä jätetään ulosmittauksen ulkopuolelle, perusteena on oltava lainsäädäntö, esineiden luonne tai se, että ne kuuluvat selvästi velallisen henkilökohtaiseen omaisuuteen. Omaisuutta ei voida jättää ulosmittauksen ulkopuolelle esimerkiksi pelkän käyttötarkoituksen vuoksi. Seuraavia esineitä ei voida ulosmitata:

- Oikeudenkäyntilain 1408 §:ssä luetellut esineet. Tällä rajoituksella varmistetaan velallisen ja hänen perheensä kohtuulliset elinolot.
- Esineet, joilla ei ole myyntiarvoa ja joilla ei ole sen vuoksi merkitystä velkojalle.
- Esineet, joita ei voida luovuttaa, koska ne liittyvät kiinteästi velallisen henkilöön.
- Erityislainsäädännön nojalla ulosmittauksen ulkopuolelle jätettävät esineet (esimerkiksi alaikäisen henkilön palkat ja muut tulot, julkaisemattomat kirjat ja äänitteet sekä vankien rangaistuslaitoksissa ansaitsemat työtulot).
- Palkat (ansiotulojen ulosmittaus) ja muut vastaavat saatavat voidaan ulosmitata yleensä vain tiettyyn rajaan asti (ks. oikeudenkäyntilain 1409 §, 1409 a § ja 1410 §:n 1 momentti). Näihin saataviin sisältyvät muun muassa tuomioistuimen määräämät elatusapumaksut avioeroon syyttömälle puolisolle. Enintään vähimmäistoimeentulon suuruisia tuloja ei voida myöskään ulosmitata (ks. oikeudenkäyntilain 1410 §:n 2 momentti). Ulosmittausrajoituksia ei kuitenkaan sovelleta elatusapuveikkaan, sillä sen perintä suoritetaan ensisijaisena muihin velkoihin nähden (ks. oikeudenkäyntilain 1412 §).

Täytäntöönpanotoimia ei voitu aiemmin ulottaa valtioon, eikä sen omaisuutta voitu näin ollen ulosmitata. Tätä seikkaa on hieman muutettu oikeudenkäyntilain 1412 a §:llä.

Laivojen ja ilma-alusten ulosmittauksesta on annettu erityissäännöksiä (hukkaamiskiellon osalta ks. oikeudenkäyntilain 1467–1480 § ja tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettavan ulosmittauksen osalta oikeudenkäyntilain 1545–1559 §).

C. Osasuoritus

Ulosmittaus koskee yleensä koko esinettä, vaikka esineen arvo ylittäisi saatavan määrän. Velalliselle tämä on hyvin haitallista, koska hän ei voi hyödyntää esinettä lainkaan. Belgian lainsäädännössä on sen vuoksi säädetty oikeudellisesta vakuusjärjestelystä (*cantonnement / kantonnement*): velallinen tallettaa tietyn rahasumman ja saa sen jälkeen käyttää jälleen omaisuuttaan (ks. oikeudenkäyntilain 1403–1407 a §).

4.2 Mitä vaikutuksia täytäntöönpanotoimilla on?

A. Ulosmittaus

Siitä hetkestä lähtien, kun omaisuus ulosmitataan, velallinen menettää oikeutensa määrätä siitä. Ulosmittaus ei kuitenkaan anna sitä hakeneen velkojan saatavalle etuoikeusasemaa. Oikeudenmenetys tarkoittaa, että velallinen ei voi enää luovuttaa tai kiinnittää omaisuutta. Omaisuus jää kuitenkin velallisen haltuun. Tilanne ei siten muutu käytännössä, vaan ainoastaan oikeudellisesti.

Oikeudenmenetyksen kanssa ristiriidassa olevat velallisen toimet eivät sido ulosmittausvelkojaa.

Oikeudenmenetys on kuitenkin vain suhteellinen siten, että se koituu ainoastaan ulosmittausvelkojan hyödyksi. Muiden velkojien on yhä sallittava velallisen omaisuuden muutokset. He voivat kuitenkin helposti saada ulosmittausvelkojan aseman vahvistetun ulosmittauksen nojalla.

Oikeudenmenetys on ensimmäinen vaihe omaisuuden myynnissä. Omaisuus siirtyy tuomioistuimen valvontaan. Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettava ulosmittaus on ensi vaiheessa siten myös turvaamistoimi.

B. Saatavan ulosmittaus

Saatavan ulosmittauksella siirretään kyseisen saatavan vallintaoikeus kokonaisuudessaan riippumatta sen saatavan suuruudesta, johon ulosmittaus perustuu. Toissijainen velallinen voi suorittaa osamaksun (*cantonnement, kantonnement*). Saatavan perintää heikentäviä toimia ei voida kuitenkaan panna täytäntöön ulosmittausvelkojaa kohtaan. Kun saatavan ulosmittaus on annettu tiedoksi, päävelallinen ja toissijainen velallinen eivät voi enää tehdä sopimusta kyseisen saatavan suorittamisesta.

4.3 Mikä on täytäntöönpanotoimien voimassaoloaika?

A. Hukkaamiskielto

Hukkaamiskielto on voimassa kolme vuotta. Irtaimen omaisuuden ja saatavan ulosmittauksessa kyseinen määräaika alkaa ulosmittausmääräyksen antamisesta (oikeudenkäyntilain 1425 § ja 1458 §). Kiinteän omaisuuden ulosmittauksessa kolmivuotinen määräaika alkaa ulosmittausmerkinnän tekemisestä kiinnitysrekisteriin (oikeudenkäyntilain 1436 §).

Määräaikaa voidaan pidentää, jos siihen esitetään hyviä perusteita (oikeudenkäyntilain 1426 §, 1459 § ja 1437 §).

B. Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettava ulosmittaus

Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettavassa ulosmittauksessa voimassaolorajoitusta sovelletaan ainoastaan ennen ulosmittausta annettavaan määräykseen. Sen voimassaoloaika on kymmenen vuotta irtaimen omaisuuden osalta (normaali vanhentumisaika erityissäännösten puuttuessa) ja kuusi kuukautta kiinteän omaisuuden osalta (oikeudenkäyntilain 1567 §). Laivojen ulosmittauksessa sovelletaan yhden vuoden voimassaoloaikaa (oikeudenkäyntilain 1549 §).

5 Voiko täytäntöönpanopäätökseen hakea muutosta?

A. Hukkaamiskielto

Jos ulosmittausasioita käsittelevä tuomari hylkää hukkaamiskieltohakemuksen, hakija (eli velkoja) voi valittaa päätöksestä muutoksenhakutuomioistuimeen kuukauden kuluessa. Kyseessä on yksipuolinen (*ex parte*) menettely. Jos muutoksenhakutuomioistuin hyväksyy ulosmittauksen, velallinen voi tehdä päätöksestä ns. kolmannen osapuolen kantelun (*tierce opposition / derdenverzet*, ks. oikeudenkäyntilain 1419 §).

Jos ulosmittausasioita käsittelevä tuomari myöntää luvan hukkaamiskieltoille, velallinen tai muu asianosainen voi tehdä päätöksestä kolmannen osapuolen kantelun. Kantelu on tehtävä kuukauden kuluessa, ja menettely pannaan vireille päätöksen antaneessa tuomioistuimessa. Sen jälkeen tuomioistuin ratkaisee asian kontradiktorisessa menettelyssä. Kolmannen osapuolen kantelulla ei yleensä ole lykkäävää vaikutusta (oikeudenkäyntilain 1419 § ja 1033 §).

Jos hukkaamiskielto voidaan määrätä ilman tuomioistuimen suostumusta, velallinen voi valittaa toimenpiteestä tekemällä hakemuksen ulosmittauksen kumoamisesta ulosmittausasioita käsittelevälle tuomarille (oikeudenkäyntilain 1420 §). Ulosmittausta voidaan siis vastustaa kyseisellä valituksella, joka ratkaistaan välitoimena ja jonka yhteydessä annetaan tarvittaessa päätös uhkasakosta. Valituksen perusteena voi olla esimerkiksi kiireellisyysedellytyksen täyttymättä jättäminen (kassaatiotuomioistuimen tuomio 14. syyskuuta 1984, 1984-85, 87).

Jos olosuhteissa tapahtuu muutos, joko velallinen tai ulosmittausvelkoja tai tämän asiamies voi toimittaa hakemuksen ulosmittausasioita käsittelevälle tuomarille ulosmittauspäätöksen muuttamiseksi tai kumoamiseksi. Velallisen on haastettava muutoksenhakumenettelyyn kaikki osapuolet.

B. Tuomion täytäntöön panemiseksi suoritettava ulosmittaus

Velallinen voi vastustaa maksamismääräystä ilmoituksella, jolla hän kiistää määräyksen oikeudellisen pätevyyden. Ilmoituksen tekemiselle ei ole laissa säädetty määräaikaa, eikä sillä ole lykkäävää vaikutusta. Vastustuksen perusteina voi olla esimerkiksi prosessuaalinen virhe ja maksuaikaa koskeva pyyntö (jos täytäntöönpanokelpoinen asiakirja on notaarin vahvistama).

Velallinen voi vastustaa omaisuutensa myyntiä ulosmittausasioita käsittelevälle tuomarille toimitettavalla ilmoituksella, mutta tälläkään ilmoituksella ei ole lykkäävää vaikutusta.

Muut kuin ulosmittausta hakeneet velkojat voivat vastustaa omaisuuden myyntihintaa, mutta he eivät voi vastustaa itse myyntiä.

Kolmas osapuoli, joka väittää omistavansa ulosmitatun omaisuuden, voi myös toimittaa vastustusilmoituksen ulosmittausasioita käsittelevälle tuomarille (oikeudenkäyntilain 1514 §). Kyseessä on omaisuuden palautuskanne (*action de revendication / revindicatieprocedure*), jolla on lykkäävä vaikutus.

Täytäntöönpanoa hakeva osapuoli saa täytäntöönpanomääräyksestä vain yhden oikeaksi todistetun kappaleen kirjaamosta maksua vastaan (toimitusmaksu).

Täytäntöönpanomääräys:

”Me Philippe, Belgian kuningas,

teemme tiettäväksi kaikille nykyisille ja tuleville seuraavaa:

- Annamme määräyksen siitä, että kaikki ulosottomiehet panevat tämän tuomion, päätöksen, määräyksen tai sopimuksen täytäntöön;
- että ylisyyttäjät ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinten yleiset syyttäjät panevat sen täytäntöön ja että kaikki virkamiehet ja heidän esimiehensä julkisissa viranomaisissa avustavat täytäntöönpanossa, jos heitä lain nojalla vaaditaan niin tekemään;
- Tämän vakuudeksi tämä tuomio, päätös, määräys tai sopimus on allekirjoitettu ja sinetöity tuomioistuimen tai notaarin sinetillä.”

Niiden tehtävien osalta, jotka koskevat tuomion tai sopimusasiakirjan täytäntöönpanoa, ulosottomies toimii ulosmittausasioita käsittelevän tuomarin alaisuudessa. Ulosottomiehen menettelytapoja valvoo yleinen syyttäjälaitos ja ulosottomiesten järjestön aluejaosto.

Sen alueen kiinnitysrekisteri, jossa omaisuus sijaitsee (oikeudenkäyntilain 1565 §), sisältää kiinteistöjä koskevat tiedot, esimerkiksi omaisuuteen kohdistuvat oikeudet ja rasitteet.

Tässä menettelyssä kaikilla osapuolilla on mahdollisuus tulla kuulluiksi.

6 Sovelletaanko täytäntöönpanoon mitään rajoituksia, esimerkiksi velallisen suojaa koskevien sääntöjen tai määräaikojen perusteella?

Oikeudenkäyntilakiin sisältyy useita sääntöjä esineistä, joita ei voida ulosmitata (oikeudenkäyntilain 1408–1412 c §).

Velkojat eivät voi esittää vaatimuksia tietyn tyyppisestä aineellisesta irtaimesta omaisuudesta, muun muassa esineistä, joita velallinen ja hänen perheensä tarvitsevat jokapäiväisessä elämässään, ammattinsa harjoittamisessa tai velallisen itsensä tai hänen samassa osoitteessa asuvien huollettavien lastensa koulutuksessa tai opinnoissa (ks. oikeudenkäyntilain 1408 §). Ulosmittauksen ja omistusoikeuden siirron ulkopuolelle jätetään tietty osa työstä tai muusta toiminnasta saatavista tuloista sekä muun muassa etuuksista ja eläkkeistä.

Oikeudenkäyntilain 1409 §:n 1 momentissa säädetään kynnysarvot, joiden perusteella esineet jätetään kokonaan tai osittain ulosmittauksen ulkopuolelle. Arvot indeksoidaan vuosittain. Ulosmittauksessa ja omistusoikeuden siirrossa huomioon otettavien erien porrastettuja määriä korotetaan, jos velallisella on huollettavia lapsia.

Tuomioistuimen päätöksen täytäntöön panemiseksi esitettävän oikeudellisen vaatimuksen vanhentumisaika on yleensä kymmenen vuotta.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt. Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.

Päivitetty viimeksi: 03/08/2017